

20. Międzynarodowe Sympozjum Badaczy Bursztynu „Bursztyn. Złoże – kolekcje – rynek” – Gdańsk, 22–23.03.2013

W dniach 22–23 marca 2013 r. odbyło się w Gdańsku jubileuszowe, 20. Międzynarodowe Sympozjum Badaczy Bursztynu „Bursztyn. Złoże – kolekcje – rynek”, zorganizowane przez Międzynarodowe Targi Gdańskie wraz z partnerami – PAN Muzeum Ziemi w Warszawie, Uniwersytetem Gdańskim, Politechniką Gdańską, Akademią Sztuk Pięknych w Gdańsku i w Łodzi oraz Międzynarodowym Stowarzyszeniem Bursztynników. Miejszem obrad było nowoczesne Centrum Wystawienniczo-Kongresowe AMBEREXPO w Gdańsku, a spotkanie tradycyjnie towarzyszyło dorocznym Międzynarodowym Targom Bursztynu, Bizuterii i Kamieni Jubilerskich „Amberif”.

W sympozjum wzięło udział ponad 100 osób z Austrii, Chin, Francji, Libanu, Litwy, Niemiec, Polski, Rosji, Ukrainy, USA i Wielkiej Brytanii. Interdyscyplinarny charakter spotkania znalazł odzwierciedlenie w 28 referatach i 27 posterach przedstawionych w trzech blokach:

- „Złoże, eksploatacja, badania bursztynu”;
- „Archeologia, kolekcje, wzornictwo”;
- „Rynek bursztynu”.

Dodatkowo każdy blok składał się z kilku sesji tematycznych. Referaty były wygłaszane w językach polskim (14 referatów), angielskim (13 referatów) i rosyjskim (1 referat) z doskonałym tłumaczeniem symultanicznym na język polski lub angielski w wykonaniu Doroty Górak-Łuby i Piotra Łuby.

Sympozjum zainaugurował prof. Dany Azar z Libanu referatem o stanie badań nad żywicami kopalnymi na świecie. Wystąpienie to było jednocześnie wprowadzeniem do pierwszego bloku sesji. Autor zwrócił uwagę na znaczny wzrost liczby odkryć odsłonięć skał bursztynonośnych w ciągu ostatnich 20 lat, wynikający z rozwoju wiedzy o bursztynie i rosnącego zainteresowania tym surowcem. Oprócz dobrze znanych eoceńskich złóż sukcyntu nad Bałtykiem, na Ukrainie i w Saksonii zostały poznane wystąpienia innych typów eoceńskiego bursztynu poza tymi tradycyjnymi lokalizacjami (np. w Chinach). Znalaziono także i opisano żywice kopalne w osadach wieku kredowego (Chiny, Birma) i ostatnio górnojurajskiego (Liban, Chiny). Tym najważniejszym wystąpieniem bursztynu różnego wieku poświęcono referaty w sesji zatytułowanej „Złoże i znaleziska bursztynu bałtyckiego (sukcyntu) i innych żywic kopalnych”.

Oddzielna sesja dotyczyła kopali i innych żywic subfosalnych, które mogą stanowić interesujący, a wcześniej niedoceniany materiał do badania bioróżnorodności minionych epok. Przedstawiono też kontrowersyjny z punktu widzenia jakości „zielony bursztyn” uzyskiwany przez modyfikację różnorodnych żywic w autoklawie.

Naukowe sposoby ustalania cech diagnostycznych bursztynu, tworzenie baz danych tych cech, a także wykorzystanie surowca bursztynowego w medycynie i kosmetyce poprzez szukanie odpowiedzi na pytanie, które ze składników bursztynu są odpowiedzialne za jego działanie biologiczne, były tematyką sesji „Metody badań fizyko-chemicz-

nych bursztynu”. Zaprezentowano szerokie spektrum metod instrumentalnych stosowanych w badaniach właściwości żywic kopalnych i subfosalnych, pozwalających identyfikować ich rodzaj, a także odróżniać bursztyn naturalny od modyfikowanego.

Pierwszy blok tematyczny zakończył cykl referatów dotyczących inkluzji zwierzęcych w bursztynie. W czasie sesji – obok kolekcji stawonogów, najliczniej obecnych w inkluzjach – przedstawiono interesujące metody i niezwykle obiecujące wstępne wyniki badań unikatowej bryłki bursztynu dominikańskiego zawierającej ślady pisklęcia – fragmenty skorupy jaja i pióra. Udokumentowano również szczątki kości i w różnym stopniu zachowane inkluzje stawonogów. Okaz, odkryty w 2008 r. przez Douga Lundberga (USA) i prezentowany na „Amberif” 2012 na stoisku współpracującego z odkrywcą Janusza Fudali, przekazano do interdyscyplinarnych badań w Polsce prowadzonych pod kierunkiem PAN Muzeum Ziemi w Warszawie. Zespół autorski zapowiedział, że wkrótce pojawią się specjalne publikacje uzyskanych wyników.

Sesja „Najnowsze odkrycia w badaniach archeologicznych” w drugim bloku tematycznym była poświęcona problematyce szlaków bursztynowych w pradziejach Europy, w tym szlakom w dolnym biegu rzeki Niemen i na litewskim wybrzeżu Bałtyku oraz na Rusi, i obróbce bursztynu w różnych kulturach.

W kolejnych sesjach dotyczących kolekcji bursztynu w muzeach i skarbcach oraz konserwacji i wzornictwa zaprezentowano wybrane zbiory gromadzone w znanych światowych muzeach, a także kolekcje prywatne oraz dawne osiągnięcia zapomnianych austriackich badaczy i kolekcjonerów – Adolfa Bachofena-Echta i Leopolda Schmida. Przedstawiono też interesujące przykłady współczesnych dużych form bursztynniczych w odniesieniu do wielkoskalowego bursztynnictwa z XVII i XVIII w. Poczesne miejsce znalazło również nowoczesne wzornictwo w bizuterii z bursztynem i prognozy jego rozwoju. Prezentacje w tej części sympozjum, oprócz treści naukowych, były źródłem doznań estetycznych, dzięki licznym przykładom obiektów i wyrobów artystycznych, zarówno dawnych, jak i współczesnych.

W ostatnim bloku tematycznym, dotyczącym rynku bursztynu, wskazano na potrzebę eksploatacji surowca, bez którego nie da się utrzymać rynku. Ten bardzo ważny problem, którym rozpoczęto sympozjum, pojawił się też na zakończenie, ze zwróceniem uwagi na najbardziej perspektywiczne w Polsce złoże w Górcie Lubartowskiej. Na dziś pozytywnie oceniono perspektywy rozwoju eksportu polskich wyrobów z bursztynu bałtyckiego poprzez analizę osiągnięć Międzynarodowych Targów Bursztynu „Amberif” w 20-letniej historii tego projektu.

Znaczna liczba zgłoszonych wystąpień spowodowała, że dyskusje przeniesiono na sesje posterowe, co okazało się bardzo korzystne, zarówno dla ożywionych rozmów, jak i zawierania nowych kontaktów, nierzadko międzynarodowych.

Pracownicy Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego przedstawili podczas sympozjum dwa referaty: „Eoceńskie optimum klimatyczne a powstanie złóż bursztynu bałtyckiego” (B. Słodkowska, J. Kasiński i R. Kramarska) oraz „Kompleksowe badania budowy geologicznej i potencjału mineralnego złoża bursztynowego w Górce Lubartowskiej” (K. Czuryłowicz), a także serię pięciu plakatów poświęconych górnictwu holocenijskim, plejstocenijskim i paleogeńskim złóż bursztynu bałtyckiego w przeszłości i obecnie (A. Małka i R. Kramarska).

Na zakończenie sympozjum prof. dr hab. Barbara Kosmowska-Ceranowicz z PAN Muzeum Ziemi w Warszawie, kreatorka spotkań naukowych od 20 lat towarzy-

szących targom bursztynu, podsumowała wyniki obrad i wraz z dyrektorem projektów „Amberif” Ewą Rachoń zaprosiła na kolejne, 21. spotkanie badaczy bursztynu.

Z okazji sympozjum wydrukowano tom abstraktów w języku angielskim – „The International Amber Researcher Symposium. Amber. Deposits – Collection – The Market. Gdańsk, Poland 22–23.03.2013” (red. Barbara Kosmowska-Ceranowicz, Wiesław Gierłowski i Elżbieta Sonntag) – zawierający 54 w różnym stopniu rozszerzone streszczenia referatów i posterów. Publikacja została wydana przez Międzynarodowe Targi Gdańskie.

Regina Kramarska